

lovingstijd heeft zij bij een korte scheiding het gevoel dat deze tijd hun liefde verdiept en vergeestelijkt.

In de eerste jaren van haar huwelijk heeft zij veel gehuild en de tranen wellen haar gemakkelijk in de oogen, zooals in haar jeugd — de dikke tranen.

Zij spreekt over haar groeiende eenzaamheid, haar steeds meer naar binnen gekeerd-zijn. „Ik geloof, dat men vroeger met dergelijke gevoelens in het klooster ging.”

En als zij niet lang daarna voor langeren tijd naar Parijs reist, om weer te gaan schilderen, dan schrijft zij aan Modersohn, dat de scheiding haar lief is, al voelt zij hun eenheid. Maar, daarom is deze tijdelijke afstand goed, omdat die het samenleven maakt tot iets van de ziel. „Ik houd van het tijdelijke terugtrekken van het lichaam. — Liefste, houd van me, ook als ik ongerijmd ben.”

En als zij in Parijs is, zijn haar gedachten veel bij haar koning Roodbaard, die daar teruggebleven is met zijn kunst in het eenzame dorpje op de heide. Maar, het is alleen in den tijd van wachten, dat haar brieven getuigen van heftig verlangen. Als zij de kunst weer in zich voelt als een levende kracht, die vormgeving eischt, als zij weer heeft „wind in haar zeilen”, dan worden de brieven onpersoonlijker, dan leeft zij weer uit gansch andere bronnen dan die van haar liefde tot den schilder met wie ze is getrouwd.

Echtgenoot, liefdevolle vrouw — Paula is het niet in den gewonen zin van het woord. Zij is niet de toegewijde, die haar hart maakte tot tempel voor haar man, zooals de meeste vrouwen in haar liefde. Zij is niet de vrouw, voor wie het hoogste geluk samenvalt met het geluk van hem — in haar hart zijn andere golven, andere deiningen, andere bewogenheden dan die door hem worden teweeggebracht. Daarom draagt zij de naam Paula Modersohn-Becker weifelend.

Meer dan echtgenoot is zij moeder. Moeder, lang voordat zij haar kindje ter wereld bracht. 2 November 1907 werd zij moeder van een klein meisje. 21 November stierf zij. Zij zat in een leuningstoel, het kindje had net gedronken. Haar man en broer zaten aan weerskanten van haar. Een stemming van levensvolheid en geluk, van verzadiging. De kaarsen branden. „O, wat ben ik blij, wat ben ik blij. . . .” zegt de moeder. Dan een plotseling onwel worden: „Wat jammer,” zegt ze langzaam — en sterft.

Zij had lang gewacht op de komst van dit kind. In het begin van haar huwelijk schrijft ze in haar dagboek, dat er nu drie jonge vrouwen in Worpswede zijn, en dat tegen Kerstmis de kinderen zullen komen. „Ik ben er nog niet rijp voor, ik moet nog wat wachten, opdat ik heerlijke vruchten draag.”

Haar geest had toch misschien nog geen draagkracht genoeg, om het moederschap in volle diepte te ervaren. En anders dan in volle diepte ging het niet bij een natuur als Paula, voor wie het leven is geweest intensiteit,